

Liite 1. Kooste Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteenvedosta on poistettu lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiselostusta. Alkuperäiset versiot lausunnoista mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön. Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä. Arviointiselostukseen ei saapunut mielipiteitä.

Lausunnot

Fingrid Oyj

Meillä ei ole kommentoitavaa materiaaleista.

Tässä YVA-lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Ilmatieteen laitos

Kuten aiemmassa lausunnossa (499/03.00.02/2024), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Korjauksena kappaleeseen 25.2. On virheellisesti sanottu, että vaikutuksia säätutkiin ei synny tämän hankkeen tuulivoimaloista. Niitä vain ei arvioida. Alueelle on suunnitteilla runsaasti tuulivoima-alueita ja toteutuessaan ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimuksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun. Ilmatieteen laitos on huolissaan säätutkamittausten laadusta tulevaisuudessa ja keskustelee tällä hetkellä kompensatiomittausten vaatimisesta tämäntyyppisille alueille. Tästä ei ole vielä konkreettista ehdotusta, mutta mikäli tähän päädytään, Ilmatieteen laitos haluaa jo nyt ilmaista mahdollisen vaateensa kompensatiomittauksista.

Kalajoen kaupunki

Lähialueen hankkeet Kalajoella

YVA-selostuksessa on huomioitu Miehennevan aurinko- ja tuulivoimapuistosta 1,5 km luoteeseen sijaitseva ympäristöluvitettu Marjanevan turvetuotantoalue (noin 80 ha), jonka alueelle on suunnitteilla aurinkoenergianhanke.

Miehennevan aurinko- ja tuulivoimapuistosta noin 2 km luoteeseen sijoittuu Kalajoen Jylkän osayleiskaava- ja asemakaava-alueet, jotka on osoitettu Kalajoen kaupungin kaavoituskatsauksessa 2025 ja kaavoitusohjelmassa 2025–2027. Kaavojen valmistelu on aloitettu vuoden 2025 aikana ja molempien kaavojen on tavoitteena tulla vireille syksyllä 2025. Tarkoituksena on mahdollistaa energiahankkeiden sijoittuminen Jylkän alueelle.

Miehennevan hankkeen mahdolliset vaikutukset Jylkän suunnitteilla olevaan kaavoitukseen ja maankäyttöön tulee arvioida, eikä hanke saa rajoittaa tai vaikeuttaa Jylkän hankkeiden toteuttamista.

Erikoiskuljetusreitit

Hankkeesta on laadittu liikenteellinen saavutettavuusselvitys, jossa yhdeksi kuljetusreittivaihtoehdoksi on osoitettu Kalajoen satamasta maantien 7771, valtatie 8, maantien 786 ja maantien 787 kautta kulkeva reitti. Kyseinen reitti tulee tarkastella ja pitää hankkeen yhtenä tuulivoimalan osien kuljetusreitti- ja satamavaihtoehtona. Valtatie 8 ja maantien 7771 liittymä sekä Kalajoen keskustan kiertoliittymät ovat parhaillaan parannustöiden kohteena, jotta ne täyttävät erikoiskuljetusten vaatimukset. Molempien hankkeiden on määrä valmistua lokakuun 2025 loppuun mennessä. Liikenteellistä saavutettavuusselvitystä (Liite 9) tulee päivittää näiden tietojen osalta.

YVA-selostuksen kappaleessa 8. Liikenne tulee tarkastella ja arvioida liikenteellisessä saavutettavuusselvityksessä tarkasteltu ja YVA-selostuksen kuvassa 20 (s.41) osoitettu reittivaihtoehto Kalajoen satama - maantie 7771 - valtatie 8 - maantie 786 - maantie 787. Hankkeessa olisi hyvä huomioida erikoiskuljetusten osalta lyhin, sujuvin, turvallisim ja ympäristövaikutuksiltaan vähiten ympäristöä kuormittava liikennöintiyhteys satamasta tuulivoima-alueelle. Tarpeettoman pitkien erikoiskuljetusten ei tule rasittaa aiheettomasti jo korjausvelkaista tieverkkoa sekä liikennettä.

YVA-selostuksen kappaleeseen 8.6.2. Tiestö olisi hyvä lisätä yhdeksi liikenteen aiheuttamia haittoja vähentäväksi toimenpiteeksi erikoiskuljetusten toteuttaminen lyhintä reittiä tuulivoimalan osien osalta.

Sähkönsiirto

Koska mahdolliset sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Alavieskan kunnan lisäksi osittain Kalajoen kaupungin alueelle, niin Kalajoen kaupunki katsoo, että ensisijainen sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE1, joka kulkee kokonaan Alavieskan kunnan alueella ja liittyy kanta-verkkoon Alavieskan Takaloperällä, on sähkönsiirron vaihtoehdoista paras.

Muiden sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta Kalajoen kaupunki katsoo, että esitetyistä sähkönsiirtovaihtoehdoista maakaapelireitti SVE2 ja Kettukankaan tuulivoimahankkeen kanssa yhteinen ilmajohtoreitti SVE3A-B ovat vaihtoehdoista seuraavaksi parhaat, sillä ne aiheuttavat vähiten maisemavaikutuksia. Vaihtoehto SVE4, ilmajohto Jylkkään on sähkönsiirtovaihtoehdoista epäsuotuisin ja aiheuttaa eniten maisemavaikutuksia.

Vaikutusten arviointi

YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu osayleiskaavan aiheuttamia vaikutuksia. Kalajoen alueelle kohdistuvat vaikutukset liittyvät pääosin maisemavaikutuksiin. Melu- ja välkemallinnusten perusteella hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Kalajoen kaupungin asutukseen tai loma-asutukseen.

Yhteenvedo

1. Miehennevan hankkeen mahdolliset vaikutukset Jylkän suunnitteilla olevaan kaavoitukseen ja maankäyttöön tulee arvioida. Miehennevan hanke ei saa rajoittaa tai vaikeuttaa Jylkän hankkeiden toteuttamista.
2. Kalajoen satamasta maantien 7771, valtatie 8, maantien 786 ja maantien 787 kautta kulkeva reitti tulee tarkastella uudelleen ja reitti tulee pitää hankkeen yhtenä tuulivoimalan osien kuljetusreitti- ja satamavaihtoehtona. Reitti tulee tarkastella YVA-selostuksessa ja aineistoa tulee täydentää lausunnon mukaisesti.
3. Liikennevaikutusten lieventämiseksi YVA-selostukseen tulee lisätä erikoiskuljetuksien toteuttaminen lyhintä reittiä hankealueelle.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa kerrotaan, että hankealueelta havainnoitiin saukon lumi-, uloste- ja virtsajälkiä sekä sulana pysyviä vesistöjä. Vaikutusten arvioinnissa hankkeen merkitys lajille arvioidaan vähäiseksi, sillä selvitysalueella ei tehty havaintoja saukosta tai sille soveltuvista lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Mikäli alueella on tehty talviaikaisia merkkejä lajin esiintymisestä, olisi syytä arvioida huolellisemmin mahdollisia vaikutuksia lajille, sillä sulana pysyvät vesistöt ovat lajille talvella tärkeitä.

Selostuksessa käytetään havaintoaineistoja määrittämään suurpetojen esiintyvyyttä alueella. Luke huomauttaa, että havaintoaineistojen perusteella ei voida sanoa lajin (esim. karhun) esiintyvän alueella satunnaisesti. Havaintoja kertyy sieltä missä ihmiset liikkuvat ja/tai ilmoittavat havainnoistaan ja siten aineiston perusteella voidaan lähinnä todeta, että alueella esiintyy karhua. Sen perusteella ei kuitenkaan voida määritellä alueen merkitystä lajille.

Ilveksen osalta selostuksessa hankkeen mahdolliset vaikutukset arvioidaan suuren kielteiseksi, sillä alueella arvioidaan olevan merkitystä ilveksen lisääntymiselinympäristönä. Haittavaikutusten lieventämisvaihtoehtoja ei selostuksessa tunnistettu ilvekselle.

Suden osalta hankkeen yhteisvaikutuksia paikalliselle susireviirille on kuvattu hyvin selostuksen kuvassa 61 (s. 169), jossa havainnollistetaan kaikki reviirille sijoittuvat tuulivoimahankkeet. Jos kuvaa haluaisi tarkentaa, voisi vielä nostaa esille reviirille jäävän ihmishäiriöttömän alueen. Luke näkee, että vaikutusten arviointia on tehty kattavasti olemassa olevaan kirjallisuuteen perehtyen. Yhteisvaikutukset sudelle arvioidaan varovaisuusperiaatteen nojalla suuren kielteiseksi.

Hankealueella tai sähkönsiirtoreitillä ei sijaitse kansainvälisesti (IBA), kansallisesti (FINIBA) tai maakunnallisesti (MAALI) tärkeitä lintualueita. Hankealueen lähimpiin IBA- ja FINIBA-alueisiin on matkaa yli 15 kilometriä ja lähimmät MAALI-alueet sijaitsevat noin 6–15 kilometrin päässä hankealueesta.

Linnuston osalta hankkeen suurimmat vaikutukset kohdistuvat muutto- ja pesimälinnustoon. Kurjen keväinen muuttoreitti, metsähanhen keväinen ja syksyinen muuttoreitti sekä piekanan keväinen muuttoreitti ylittävät hankealueen ja hankkeen sähkönsiirtoreitin.

Linnustoon kohdistuu merkittäviä vaikutuksia tuulivoimaloiden osalta. On tärkeää huomioida, että BirdLifen ilmoittamat muuttokäytävät ovat enemmän tai vähemmän ohjeellisia. Sääoloista riippuen lintujen muuttoja saattaa ajoittain ylittää hankealueelle. Huomattava osa alueen isoista linnuista kurki, hanhet, maa- ja merikotka ylittivät alueen riskikorkeudella. Törmäysriskiä lisää se, että alue ja sen ympäristön pellot ovat isojen lintujen muutonaikaisia lepäilyalueita.

Selostuksessa kerrotaan hankealueella esiintyvän runsaasti metsäkanalintuja. Alueen ollessa metsäkanalinnuille soveltuvaa elinympäristöä, Luke näkee, että mahdollinen metson soidinpaikka hankealueen vieressä tulisi varmistaa ja huomioida paremmin hankkeessa. On syytä huomioida, että myös päiväreviirien alue soidinkeskuksen ympäristössä, missä koiraat aikaansa viettävät, on toimivan soitimen kannalta tärkeä. Samoin kuin sen metsäisyys ja rakenne, reviirien pysyvyyden kannalta. Metsäkanalintujen törmäämistä voimalarunkoihin voi yrittää ehkäistä maalaamalla rungot erottuvilla väreillä.

Arvokkaiden luonto- ja lintukohteiden sijaintia suhteessa tuulivoimaloihin ja aurinkopaneelienttiin ei esitetä karttakuvina. Hankealueen luonto on melko voimakkaasti käsiteltyä, siten pienetkin arvokkaat luontokohteet kuten varttuneet tai yli 100-vuotiaat metsäkuviot tai ojitattomat suolaikut ovat tärkeitä huomioida luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Rakennus- ja purkuvaiheiden aiheuttama häiriö on tilapäistä, mutta vaikutusten lieventämiseksi työt tulisi siitä huolimatta sijoittaa lintujen pesimäkauden ulkopuolelle.

Ihmistoiminta pirstoo ja vähentää eläimille sopivia ympäristöjä sekä katkoo ekologisia yhteyksiä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen sekä ekologisen verkoston toimivuuteen. Alueen eri tuulivoima- ja muiden maankäyttöön vaikuttavien laaja-alaisten hankkeiden yhteisvaikutukset alueen eläimistöön tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Tärkeää on myös niissä tapauksissa, missä vaikutuksia voi syntyä, suunnitella toimivia lievennysratkaisuja.

Oulun museo- ja tiedekeskus, arkeologia

Hankealueella on toteutettu arkeologinen selvitys vuonna 2024 (Miehenneva tuulipuiston hankealueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2024, Heilu Oy 2025). Hankealueelta tunnetaan viisi muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä ja sähkönsiirtoreittien alueelta tunnetaan viisi muinaisjäännöstä. Lisäksi hankealueelta ja sähkönsiirtoreittien varrelta tunnetaan muita kulttuuriperintökohteita ja muita kohteita.

Kaava-alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset ja niiden muinaisjäännöstunnukset:

1. Satokankaanniittu (1000055883), tervahauta
2. Miehenneva (9010029), jätinkirkko
3. Miehenneva 2 (9010036), piilopirtti
4. Tuulenpesä (1000001443), tervahauta
5. Lammasniemi 2 (9010027), hautaröykkiö

Sähkönsiirtoreittien alueelta tunnetut kiinteät muinaisjäännökset:

6. Marjakangas 2 (1000049159), röykkiö
7. Sarpaneva (1000049163), rajamerkki
8. Ojala (1000049162), rajamerkki
9. Marjaneva (1000049161), rajamerkki
10. Taluskylä Sammakonkangas (1000001439), tervahauta

Hankealueella sijaitsevat muut kulttuuriperintökohteet:

11. Ämmänväärä (1000055889), rajamerkki
12. Matkahaka (1000055890), rajamerkki
13. Aittaneva 1 (1000055891), rajamerkki
14. Aittaneva 2 (1000055893), rajamerkki
15. Kähmäkangas 2 Alavieska (1000055892), rajamerkit

Sähkönsiirtoreitillä sijaitsevat muut kulttuuriperintökohteet:

16. Sarpakangas 2 (1000049173), rajamerkki
17. Sarpakangas 1 (1000049172), rajamerkki
18. Marjahaka (1000055885), rajamerkki
19. Jäneskangas 2 (1000055886), rajamerkki
20. Salmikangas (1000055887), rajamerkki
21. Pahikkala (1000055888), rajamerkki

Kaava-alueella sijaitsee myös muu kohde Kähmäkangas (1000026309), joka on talonpohja.

Selostuksen luvussa 6.2. Nykytila Maisema ja kulttuuriperintö on esitelty kattavasti arkeologista kulttuuriperintöä hankealueella. Museo kuitenkin muistuttaa, että valtioneuvoston hyväksymä valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK)-inventointi (ks. VARK-alueet) on tullut voimaan 1.3.2025. Koska VARK-alueet rinnastuvat muihin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisiin alueisiin (RKY ja VAMA) tulee ne käsitellä tekstissä näitä vastaavalla tavalla. Alle 22 kilometrin säteellä hankealueesta sijaitsee viisi VARK-kohdetta:

Hangasräme Jättiläiskangas (VARK-ID 100607), Haminakallio (100537), Juntinkalliot (100880), Ilvessalonmäki (100875), Kahlottimenkallio (100692).

Selostuksen luvussa 6.6.2. Arkeologinen kulttuuriperintö käsitellään arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia. Museo suosittaa selkeyden vuoksi lisäämään lukuun muinaisjäännöskohteista taulukon, jossa on muinaisjäännöskohteen kohdenimi, muinaisjäännöstunnus, kohdetyyppi, ja onko kohde kiinteä muinaisjäännös vai muu kulttuuriperintökohde, ja etäisyys muuttuvasta maankäytöstä. Muinaisjäännöksistä tulee käyttää

muinaisjäännöstunnusta ja kohdenimeä tunnistamisen helpottamiseksi. Esimerkiksi ”kohde 7 Jätinkirkko” on Miehenneva (9010029). Kohde 21 ei ole muu kulttuuriperintö-kohde, vaan muu kohde, Kähmäkangas (1000026309).

Luvussa 6.6.2 avataan arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia ja lieven-teämistoimia, jotka kohdistuvat kohteisiin Matkahaka, Aittaneva 2 ja Kähmäkangas. Museo pitää lieventämistoimia hyvinä ja toimivina. Museo pitää hyvänä, jos muu kohde Kähmä-kangas voidaan ottaa lieventämistoimilla huomioon tien perusparantamisessa.

YVA-ohjelmassa tarkastellaan kahta eri sijaintivaihtoehtoa voimalalle 5. Vaihtoehdossa 1 voimala 5, siihen liittyvä tiestö sekä nosto- ja rakennusalueet sijaitsevat jätinkirkon Mie-henneva välittömässä läheisyydessä siten, että tv-alue rajautuu muinaisjäännökseen kol-melta suunnalta. Jätinkirkot ovat maakunnallisella tasolla harvinaisia ja merkittäviä koh-teita, joita sijaitsee rajatulla alueella Suomessa. Koko Suomesta jätinkirkkoja tunnetaan vain 56 kappaletta. Museo katsoo, että kohdetta ei ole otettu riittävästi huomioon hank-keen maisemallisia vaikutuksia arvioidessa. Arkeologiset kohteet ovat osa laajempaa kult-tuuriympäristöä ja vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioda kohteen suhde ympäröivään maastoon ja maisemaan. Rakentamisella on siten vaikutuksia kohteen paikallishistorialli-seen arvoon, edustavuuteen sekä kohteen kokemiseen ja ymmärtämiseen maiseman muutoksen myötä. Museo näkee, että VE1 voimalasijoittelu muuttaa voimakkaasti jätinkir-kon ympäristöä ja maisemaa uusien ympäristöstä poikkeavien elementtien (uusi tie, voi-mala) myötä. Museon näkemyksen mukaan voimalan rakentaminen tämänkaltaisen ar-keologisen kohteen viereen aiheuttaa kohteelle arvioitua suuremman kielteisen vaikutuk-sen.

Vaihtoehdossa 2 voimalan 5 sijainti aiheuttaa merkittävästi vähemmän vaikutuksia arkeo-logiseen kulttuuriperintöön ja mahdollistaa paremmin jätinkirkon Miehenneva arkeologis-ten arvojen säilymisen. VE2:ssa voimalan 5 läheisyyteen sijoittuu muu kulttuuriperintö-kohde Matkahaka, joka on rajamerkki ja kiinteä muinaisjäännös Tuulenpesä, joka on ter-vahauta. Kohteet ovat muinaisjäännöstyyppiltään yleisempiä ja niiden arkeologinen merkit-tävyys vähäisempi jätinkirkkoon verrattuna. Kohteet voidaan lieventämistoimilla ottaa riit-tävällä tavalla huomioon VE2:ssa.

Sähkönsiirtoreittien alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Sähkönsiirtoreittien alueella sijaitsee kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta: Voimalinjalalla sijaitsee muu kulttuu-riperintökohde Marjahaka (1000055885) ja voimajohtolinjalasta noin 60 metrin etäisyydellä sijaitsee muu kulttuuriperintökohde Ämmänvääriä (1000055889). Museo suosittelee huo-miomaan kohteen Marjahaka voimajohtopylväiden sijoittelussa niin, että kohde ei jäisi ha-rusten väliselle alueelle.

YVA-selostuksen luvussa 30.2. käsitellään muinaisjäännöksiin liittyvää kajoamismenette-lyä muinaismuistolain 11§ mukaisesti. Museo kuitenkin muistuttaa, koska hankealueella valmistellaan samanaikaisesti osayleiskaavaa, ratkaistaan mahdollinen kiinteään muinais-jäännökseen kajoaminen ensisijaisesti muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukaisissa neuvotteluissa osana kaavaprosessia. Luvussa tulee siis tuoda esille 11§ kajoamisluvan lisäksi 13§ mukainen neuvottelu.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 13.3.2024 ja osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 8.4.2025.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto on maakuntakaavan näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään 6 voimalaa. Maakuntakaavan tuulivoimarakentamista koskevat yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat kuitenkin myös tätä pienempien ei-seudullisten tuulivoima-alueiden suunnittelua. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Yleisissä suunnittelumääräyksissä on annettu ohjeita ja velvoitteita tuulivoima-alueiden sijoittamiseen haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja yhteisvaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Suunniteltaessa ei-seudullista tuulivoima-aluetta, on hankkeen vaikutusten arvioinnissa varmistuttava, ettei kyseinen pienempi tuulivoima-alue vaaranna tai estä maakuntakaavassa osoitetun seudullisen tuulivoima-alueen toteutumista.

Lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa Miehennevan alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta. YVA-selostusraportissa on esitetty lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen hankealueelle, sähkönsiirtoreiteille ja näiden vaikutusalueille osoitetut maakuntakaavamerkinnot ja näiden määräykset sekä tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset. Miehennevan hankkeen jatkosuunnittelussa on huomioitava, että 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset kumoutuvat 27.5.2025 hyväksytyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tullessa voimaan. Maakuntahallitus käsittelee alueidenkäyttölain 201 §:n mukaista voimaan määräämistä ilman lainvoimaa kokouksessaan 18.8.2025.

Hankkeen suhde Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen käynnistettiin maakuntahallituksen päätöksellä lokakuussa 2021. Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019–2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), pitkän aikavälin kehittämisperiaattemerkintänä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Maakuntahallitus hyväksyi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen ehdotusvaiheen vastineet ja käsitteli hyväksymisaineiston kokouksessaan 5.5.2025 (§ 59). Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuuston päätöksellä 27.5.2025 (§ 5). Päätös on toimitettu pöytäkirjan julkaisemisen jälkeen tiedoksi osallisille ja hyväksytty kaava-aineisto on tallennettu vaihemaakuntakaavan julkisille verkkosivuille. Muutoksenhakuviranomaisena toimivan Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamosta saadun tiedon mukaan maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on tehty muutoksenhakuajana 15 kunnallisvalitusta hallinto-oikeuteen. Alueidenkäyttölain 201 §:n mukaan maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman, vaikka maakuntavaltuuston hyväksymispäätökseen kohdistuisi valituksia. Maakuntahallituksen syksyn ensimmäinen kokous on 18.8.2025, jolloin käsitellään vaihemaakuntakaavan voimaan tuloa. Kun kaava on määrätty tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 §:n nojalla ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, voimaan kuuluttaminen voidaan tehdä välittömästi määräyksen antamisen jälkeen. Pohjois-Pohjanmaan liitto kuuluttaa päätöksestä liiton verkkosivuilla ja alueen kuntien puolesta maakunnan sanomalehdissä. Voimaan tullessaan vaihemaakuntakaava kumoaa tai muuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen kaavaratkaisuja kaava-asiakirjoissa esitetyllä tavalla. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus valmistelee valitusten johdosta maakuntahallitukselle kohdistettua lausuntopyyntöä, joka toimitetaan maakuntaliiton kirjaamoon. Maakuntahallitus käsittelee laaditun lausunnon liiteasiakirjoineen ennen sen toimittamista hallinto-oikeuteen.

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostusraportissa on ote maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta (10.2.2025), jolla on esitetty hankealueen sijainti suhteessa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan toisen julkisen ehdotuksen ja lainvoimaisten 1.–3. vaihemaakuntakaavojen kaavaratkaisuun. Lisäksi selostuksessa on hyödynnetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan selostuksen liitekarttaa 1, johon on koottu maakunnan tuulivoimaa, sähkönsiirtoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevat teemat. Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo omana huomiona esille, että liitekartalta 1 puuttuu epähuomiossa Miehennevan tuulivoimahanke vireillä olevana. Miehennevan YVA-selostuksessa on tuotu esiin hankealueelle ja sen vaikutusalueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot sekä uudet tuulivoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset. Hankkeen suhdetta maakuntakaavaan on arvioitu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ja lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettavien kaavamerkintöjen ja määräysten kautta. Vaikutusten arviointi on kohdennettu oikein Miehennevan hankkeessa tunnistettuihin merkittäviin vaikutuksiin, kuten maisemaan, ekologiseen verkostoon ja kyliin kohdistuviin vaikutuksiin.

Vaikka kyseessä on ei-seudullinen tuulivoimahanke, on Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen jatkosuunnittelussa huomioitava energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisu sekä tuulivoimaa ja aurinkovoimaa koskevat yleiset suunnittelumääräykset. Hankkeen suhdetta maakuntakaavaan tulee täydentää kaavaehdotusvaiheessa huomioiden vaikutusten arvioinnissa hyväksytyn energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaratkaisu ja uudet tuuli- ja aurinkovoimarakentamisen yleiset suunnittelumääräykset ja varmistettava niiden toteutuminen. Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutuksiin maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa (2020–2023) Miehennevan hankealuetta ei tunnistettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Myöskään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Miehennevan alueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta. Nämä on tuotu esiin hankkeen YVA-selostuksessa.

Jokaisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus, ja niitä tulee hyödyntää tarkemmassa suunnittelussa vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa laadittujen TUULI-hankkeen kohdekorttien sijaan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava-aineisto kohdekuvausineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Liitteen loppupuolella esitetään myös kuvaukset ja perustelut tuulivoimaloiden alueista, jotka ovat poistuneet energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessin eri vaiheissa.

Maakuntakaavoituksen aikana laaditut selvitykset (erityisesti maisema- ja Natura-alueita sekä ekologista verkostoa koskevat selvitykset) tulee huomioida edelleen myös Miehennevan hankkeen jatkosuunnittelussa.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia energiahankkeiden ulkopuolelle. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat kokonaan uuteen maastokäytävään. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä asiana, että hankkeessa suunnitellaan nyt ensisijaisesti sähkönsiirtoa maakaapelilla, sitten liittymistä yhteiseen johtoon läheisen Kettukankaan hankkeen kanssa ja viimeisenä vaihtoehtona omaa ilmajohtoa.

Alueen sähkönsiirron kokonaisratkaisun suunnittelua tulee jatkaa yhteistyössä Fingridin, alueverkkoyhtiöiden, kuntien ja hanketoimijoiden kanssa haitallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan uudistettiin tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta: *"Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä."*

Aurinkovoima

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on aurinkovoiman osalta annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä. Uudistetut määräykset löytyvät hyväksymisaineiston merkintöjen ja määräyksien asiakirjasta: https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2025/06/Merkinnat-ja-maaraykset-P-P-Elvmkk_MKV-27.5.2025-%C2%A7-5.pdf.

Vaikutusten arviointi

Pohjois-Pohjanmaan liitto nosti hankkeen YVA-ohjelmasta annetussa lausunnossaan esille, että Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja viireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Miehennevan hankkeen lounaispuolella, noin kolmen kilometrin etäisyydellä, sijaitsee Kytölän tuotannossa oleva tuulivoimapuisto ja 3,5 kilometrin päässä etelässä sijaitsee Saarenkylän-Vieskanjärven tuotannossa oleva tuulivoimapuisto. Yhteisvaikutuksia kasvattaa myös Miehennevan hankkeen kaakkoispuolelle, noin viiden kilometrin etäisyydelle suunniteltu Kettukankaan tuulivoimapuisto.

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti Taluskylän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Taluskylän ja Tolosperän asutukseen, jotka uhkaavat tulla saarretuksi useasta ilmansuunnasta tuulivoimalla. Yhteisvaikutukset korostuvat lisäksi myös visuaaliseen maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, ekologiseen verkostoon, suteen ja sähkönsiirtoon kohdistuvissa vaikutuksissa. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksessa vaikutuksia edellä mainittuihin teemoihin on arvioitu kattavasti.

Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

YVA-selostuksen mukaan Miehennevan hankkeesta aiheutuu suuria kielteisiä maisema-vaikutuksia. Vaikutuksia on arvioitu arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristöjen lisäksi myös miljöötyypeittäin. Yksittäisten kulttuurihistoriallisten kohteiden sijaan hankkeen aiheuttamat merkittävät vaikutukset kohdistuvat lähialueen (0–9 km) maisemaan kokonaisuutena. Kulttuurihistoriallisiin kohteisiin arvioidaan kohdistuvan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia ja arvokkaisiin maisema-alueisiin enintään vähäisiä ja kohtalaisia vaikutuksia.

YVA-selostuksen mukaan miljöötyypeistä suuria vaikutuksia kohdistuu Talusojan ja Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöösiin. Talusojan viljelysmaisemien miljööseen sijoittuu hankkealuetta lähin arvoalue, maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Taluskylä, jolle kohdistuvat vaikutukset on arvioitu suuriksi osana miljöötarkastelua. Etäisyyttä arvoalueelta lähimpiin voimaloihin on noin 1,7 km. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan miljöötyyppin lisäksi suuria vaikutuksia kohdistuu maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, toisin kuin YVA-selostuksen arvioinnissa on arvokoh- teiden osalta mainittu.

Talusojan ja Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöösiin aiheutuu myös huomattavia kielteisiä maisemallisia yhteisvaikutuksia. Arvioinnissa on tuotu esiin, että yhteisvaikutuksia syntyy rakennettujen Kytölän ja Saarenkylä-Vieskanjärven tuulivoimapuistojen sekä viireillä olevan Kettukankaan hankkeen kanssa. Etenkin Talusojan viljelysmaisemien miljöö saartuu tuulivoimaloilla Miehennevan ja Kettukankaan tuulivoimahankkeiden toteuduttua. YVA-selostuksessa on esitetty erilaisia lievennyskeinoja suurten haitallisten vaikutusten vähentämiseksi, joita ovat mm. voimaloiden vähentäminen, voimaloiden korkeuden madaltaminen, voimaloiden ryhmittely ja kasvillisuuden lisääminen. Arvioinnin mukaan miljöötyyppisiin kohdistuvat vaikutukset säilyvät molemmissa vaihtoehdoissa suurina, vaikka lievennystoimenpiteet toteutettaisiin.

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu havainnollisesti, kattavasti ja perustellusti, ja vaikutusten merkittävyyteen on perehdytty. Kaavaehdotusvaiheeseen on tuotava konkreettisia keinoja suurien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Vaikutukset susireviiriin

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Ylivieskan susireviirille, joka on pysynyt varsin vakiintuneena useamman vuoden ajan. Arvioinnin mukaan Ylivieskan susireviirille sijoittuvat toiminnassa ja vireillä olevat tuulivoima-alueet sekä uudet tai levennettävät sähkönsiirtoreitit ja tiet pirstovat elinympäristöjä, lisäävät väliaikaista ja jatkuvaa häiriötä (huoltoliikenne, muu lisääntynyt liikenne, melu) sekä rajoittavat alueen soveltuvuutta susille muun muassa pesä- ja saalistuselinympäristöihin kohdistuvien muutosten kautta.

Suteen kohdistuvat yhteisvaikutukset arvioidaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti (LSL 9/2023, 7 §) suuriksi kielteisiksi tuulivoima-alueen osalta ja sähkönsiirtoreiteillä kohtalaisen kielteisiksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä edelleen varmistua vaikutuksista susien lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin yhdessä toteutuneiden, luvitettujen ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksessa on arvioitu monipuolisesti hankkeen vaikutuksia ekologiseen verkostoon. YVA-selostuksessa on tuotu esiin, että hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan liiton laatimassa Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevassa selvityksessä tunnistetulla maakunnallisella ekologisella yhteydellä, joka yhdistää ekologisen verkoston ydinalueita 1, 2 ja 6.

Ekologiselle yhteydelle sijoittuu erityisesti Miehennevan hankealueen koillisosan voimalat nro 1, 4 ja 5, aurinkovoima-alueita, maa-aineksen ottoalue sekä uusia rakennettavia ja parannettavia teitä. Yhteydelle sijoittuvat lisäksi sähkönsiirtoreitti SVE 3B, Kettukankaan hankkeen sähkönsiirtoreitti ja kauempana kaakossa osa Kettukankaan ja Rahkola-Hautakankaan ja Puutionsaaren tuulivoimahankkeista.

Arvioinnin mukaan ekologiseen yhteyteen voi kohdistua Kettukankaan tuulivoimahankkeen ja Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen aiheuttamia yhteisvaikutuksia. Miehenneva ja Kettukangas aiheuttavat yhdessä useamman pysyvän katkoksen ekologiseen yhteyteen. Hankkeiden yhteisvaikutus ekologiseen yhteyteen on arvioitu suuren kielteiseksi molempien hankevaihtojen sekä SVE3A ja B osalta.

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen jatkosuunnittelussa on varauduttava esittämään lievennyskeinoja suurten haitallisten vaikutusten lieventämiseksi. Suunnittelussa tulee kiinnittää edelleen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää selkeästä raportoinnista ja havainnollisista karttakuvista.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomainen on tutustunut aineistoon ja pyytää huomioimaan liitteenä olevat Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen sekä Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjeen. Mahdollisten akkuvarastojen osalta pyydetään huomioimaan liitteenä oleva ohje energiavarastojen suunnitteluun.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaledellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Puolustusvoimat 3. Logistiikkarykmentti

Jos tuulivoimaloiden koko, määrä tai sijoittelu poikkeaa Puolustusvoimien Pääesikunnan hyväksytystä lausunnosta, tulee Pääesikunnalta saada uusi lausunto. Tarvittaessa hankkeesta tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä, jolloin tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja. Sähkönsiirtoa varten rakennettujen voimalinjojen pylväskorkeuden ylittäessä 50 m, hankkeelle tulee saada myönteinen hyväksyttävyykslausunto ajantasaisin hanketiedoin ennen rakentamisen mahdollistavien kaavojen hyväksymistä.

YVA-selostuksen mukaan hankkeessa on huomioitu vaikutukset puolustusvoimien toimintaan kuten ei-toivotut heijastukset ja tutkat. Puolustusvoimat on aiemmin antanut hyväksynnän hankealueelle sijoitettaville kahdeksalle enintään 300 m korkeille tuulivoimaloille. Selostuksen mukaan voimala paikat ovat muuttuneet, jolloin lausuntoon on haettava päivitys Pääesikunnasta.

STUK

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen POPELY/527/2024.

Suomen Erillisverkot

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri

Hankkeen lähtökohdat ja toteutustavat eivät ole yva-ohjelmasta juuri muuttuneet, joten toistamme pitkälti samat huomiot ja huolenaiheet kuin aiemmassa lausunnossamme.

Pidämme hanketta riskialttiina luonnon kannalta useasta syystä. Hanke ei ole seudullinen eikä se sisälly Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavan tuulivoimalle soveltuvaksi määriteltäviin alueisiin. Näin ollen hankkeella ei ole maakuntakaavan ohjausta, joten sen kokonaisvaikutuksia ei ole riittävällä tavalla arvioitu. Mikäli tällaisia ei-seudullisia hankkeita aletaan toteuttaa, on niiden yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa kuitenkin seudullinen. Etenkin, kun alle 5 km säteellä on jo kolme muuta tuulivoima-aluetta ja yksi aurinkovoimahanke luvitettu 1,5 km äähän.

Potentiaalisena riskinä on luontokadon lisääminen, kun elinympäristöjä pirstotaan.

Ekologiset yhteydet

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksen mukaiselle Kärsämäki – Merijärven ekologiselle yhteydelle (3) (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2021).

TUULI- hankkeen selvityksestä (ote YVA-ohjelmasta):

Kärsämäki – Merijärven ekologinen yhteys saa alkunsa Haapajärvi – Litokairan ekologiselta yhteydeltä ja se yhdistää Kalajoen ja Pyhäjoen väliin jäävät yhtenäiset metsäalueet toisiinsa ja päättyy rannikon suuntaiselle viheryhteydelle, joka on osoitettu 2. vaihemaakuntakaavassa. Yhteyden varrelle jäävät myös alueen vähälukuiset ja pienialaiset luonnonsuojelualueet. Yhteys myös noudattaa hirvieläinten vakiintuneita tienlytyspaikkoja.

Mikäli hanke toteutetaan suoraan ekologisen yhteyden päälle, on yhteydellä merkittävä riski katketa tai vähintään lakata toimimasta riittävällä tavalla.

Yva-selostuksesta:

[Ekologinen] yhteys yhdistää mm. hankealueen luoteispuolella sijaitsevan Niilo Silvastin yksityisen luonnonsuojelualueen ja kaakkoon sijaitsevat Ryökönkankaan Natura-alueen ja Hillurahkan valtion suojelualueen. Yhteys sijoittuu hankealueen koillispuoliskolle ja on päällekkäinen Kettukankaan sähkönsiirtoreitin sekä sähkönsiirtoreittien SVE3A ja SVE3B kanssa (Kuva 63). Yhteydelle sijoittuu myös voimalapaikat 1, 4 ja 5, aurinkovoima-alueita, maa-aineksen ottoalue ja uutena rakennettavia ja parannettavia teitä. Ekologiselle yhteydelle sijoittuvat hankealueesta länteen sijaitsevat Kettukankaan ja Rahkola-Hautakankaan vireillä olevat tuulivoimahankkeet sekä Puutionsaaren luvitettu tuulivoimahanke.

Ekologinen yhteys on jo ennestään kapea ja yllä olevat, sille sijoittuvat asiat toteutuessaan heikentävät yhteyden toimintaa merkittävästi.

Varttuneita metsiä alueella

[hankealueen] Metsät ovat pääasiassa varttuneita kasvatusmetsiä ja nuorta kasvatusmetsikköä. Hankealueella on myös uudistuskypsiä metsiköitä. Hankealueen vanhimmat metsäalueet (yli 80- vuotiaat) ovat kuusikoita ja ne sijaitsevat Lammasniemen länsipuolella, Mäntyniemen länsi- ja pohjoispuolilla ja Lähetkankaan ympäristössä.

Metsätaloustieteellä uudistuskypsien metsien sijaitseminen hankealueella kertoo jo itsessään sen, että sen metsäluontoarvot ovat paremmat kuin useilla hankealueilla, joissa luontoarvot on jo syystä tai toisesta menetetty. Tämä lisää luontokadon riskiä hankealueella sekä riskiä sille, että metsien sisältämää hiilinielua ja -varastoa menetetään tuuli- ja aurinkovoimaloiden tieltä.

Susi ja muut suurpedot

Hankealue sijoittuu Ylivieskan perhelauman susireviirille. Lisäksi alueella on havaittu runsaasti ilveksiä. Kaikkia muitakin suurpetoja on havaittu hankealueella. Tämä kertoo alueen erämaisesta luonteesta ja siitä, että hanke pirstoisi potentiaalisia suurpetojen

yhtenäisiä elinalueita, jotka ovat muutenkin vähenemässä. Tämä lisää myös riskiä petokonflikteille asutusalueilla.

Hankkeen todennäköiset vaikutukset eläimistölle

Eläimistöön kohdistuvat vaikutukset liittyvät elinympäristöjen pinta-alan menetykseen sekä niiden laadun heikkenemiseen (pirstaloituminen, tuulivoimaloiden häiriövaikutukset) tuuli- ja aurinkovoimaloiden, tiestön ja sähkönsiirtojohtojen rakentamisen myötä. Lisäksi aurinkovoimakenttien aitaaminen voi vaikuttaa eläinten liikkumiseen alueella.

Elinympäristöjen pirstoutumisella voi lisäksi olla vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin eri elinympäristöjen sekä lajien elinkiertoa liittyvien alueiden välillä

Lisäriskein tuo suunniteltu aurinkovoima, jonka vaikutuksista on vielä varsin niukasti tutkimustietoa.

Linnusto

Hankealueen ja sähkönsiirtoreitin ylittävät kurjen keväinen muuttoreitti, metsähanhen keväinen ja syksyinen muuttoreitti sekä piekanan (EN) keväinen muuttoreitti. Linnustoon kohdistuu merkittäviä vaikutuksia tuulivoimaloiden osalta. Tuulivoimahankkeiden rakentaminen muuttaa ja pirstoo elinympäristöjä, mikä voi vaikuttaa alueen ekologisiin yhteyksiin. Toiminnassa olevien tuulivoimahankkeiden vaikutuksia ovat mm. häiriö- ja estevaikutukset lintujen pesimä- ja ruokailualueilla sekä niiden välisillä alueilla ja muuttoreiteillä, sekä lintujen törmäyskuolleisuus ja sen vaikutukset alueiden linnustoon sekä lintupopulaatioihin. Lisäksi aurinkovoimalakenttien heijastusvaikutuksella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia lintujen elinympäristöille.

Näemme kaikki yllä mainitut, jo YVA-ohjelmassa listatut haittavaikutukset myös linnuston osalta realistisinä uhkina. Jo olemassa olevat, rakenteilla sekä suunnitteilla olevat hankkeet muodostavat toteutuessaan maakunnassamme sellaisen tilkkutäkin, että linnuilla ei kohta ole riittävästi paikkoja, minne hankkeita väistää.

Hankealueelta on linnustoselvityksissä löytynyt useita salassa pidettäviä lintujen pesintöjä ja soidinpaikkoja. Ainakin pöllöjä, päiväpetolintuja ja metsäkanalintuja pesii ja soidintaa alueella. On selvä, että hanke heikentää kaikkien näiden elinympäristöjä. Vähintään tuulivoimaloille tulisi maalata tummat rungot, jotta kanalintujen törmäysriski vähenisi.

Lisähuomioita

SVE2 ja SVE4:n vaikutusalueella herkkyys arvioidaan suureksi reiteillä sijaitsevan Jäneskankaan eteläpuolisen liito-oravan elinpiirin vuoksi. Siirtolinja ne tulee toteuttaa niin, ettei reviiri vaarannu.

Muilla siirtolinjavaihtoehtoilla puolestaan oli haittana sijainti ekologisella yhteydellä, joten niitäkään ei voi suositella vähäisempien luontovaikutusten takia.

Paikallishaastatteluiden perusteella alueella on tehty ilves- sekä susihavaintoja. Alueelta on tehty havaintoja ilveksen pentueesta vuonna 2023. Vuosina 2021–2022 alue on ollut osa susiparin reviiriä, mutta nykyisin alue kuuluu osaksi Ylivieskan perhelauman reviiriä (Kuva 47 & 48) (Heikkinen ym. 2023, Valtonen ym. 2024).

Aurinkovoima on monella tapaa yhä kysymysmerkki. Sitä suunniteltaessa ja toteutettaessa olisi syytä varmistua, onko sen pitkän tähtäimen hyöty suurempi kuin sen aiheuttama haitta. Luontokatoa ja hiilinielujen menetystä ei saa aiheutua aurinkovoimakenttien rakentamisesta. Tässä hankkeessa toteutuu kuitenkin se vähimmäisvaatimus, ettei aurinkovoiman tieltä tule kaataa puustoa, kun aurinkovoimalat sijoitetaan peltoalueille.

Jos kunnissa halutaan välttämättä toteuttaa pienehköjä, alle seudullisen mittakaavan tuulivoimahankkeita, olisi niiden syytä olla aivan asutuksen tuntumassa jo valmiiksi ihmiskäytössä olevilla alueilla. Tällaiset hankkeet heikentävät maakuntakaavan ohjausvaikutusta ja huonontavat tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä.

Mielestämme tämä ei ole hyväksyttävä hanke luontonäkökulmasta. Se aikaansaa liikaa riskejä yksittäisille populaatioille, elinympäristöjen yhtenäisyydelle sekä ekologisille yhteyksille.

Kompensaatio

Mikäli hanke toteutuu, olisi yhtiön syytä hyvittää aiheuttamaansa luontohaittaa esimerkiksi ennallistamalla vastaavia luontotyyppisiä lähialueelta tai esimerkiksi lahjoittamalla riittävästi voittojaan metsien ja soiden suojeluun lähialueella. Tässä voisi tehdä yhteistyötä kunnan ja mahdollisesti luontojärjestöjen kanssa.

Suomen Metsäkeskus

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta. Metsäkeskuksen lausunto annetaan metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta.

Metsäkeskus näkee lähtökohtaisesti positiivisena siirtymisen fossiilisista energialähteistä uusiutuviin. Ristiriitaa aiheuttaa se, että hankkeen tieltä poistuu pysyvästi talouskäytössä olevaa metsää sekä aiheutuu metsäkatoa ja metsäalueiden pirstoutumista.

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on kattava ja perusteellinen. Vaikutukset metsätalouteen on huomioitu suhteellisen hyvin.

Noin 40 kilometrin säteellä Miehennevan hankkeesta on tuotannossa tai suunnitteilla 923 tuulivoimalaa. Yksi voimala tarvitsee 1,5–2 ha maa-alaa. Lisäksi maankäyttöä rajoittavat sähkönsiirto, tiet ja sähköasemat. Alueen hankkeet ovat suurelta osin talousmetsissä, joten näin suurella pinta-alalla on jo vaikutusta alueen puuta käyttävien yritysten raaka-aineen saantiin.

Suomen metsäkeskus esittää, että, alueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutus puuraaka-aineen saatavuuteen tulisi mainita selostuksessa.

Metsäkeskus muistuttaa, että hankealueen tierakentamisen yhteydessä tulee huomioida metsätalouden harjoittamisen edellytykset ja huolehtia, että kaikilla alueen metsäpalstoilla on liittymä tielle ja tästä tulisi olla maininta selostuksessa. Selostukseen tulisi lisätä myös maininta, että siltojen ja rumpujen rakentamisen yhteydessä huomioidaan kalojen ja muiden eliöiden esteetön kulku.

Arviointiselostuksen mukaan mahdolliset luonnon monimuotoisuutta suojaavat tai tukevat kohteet merkitään kaavaan ja maankäyttö rajoittuu myös näillä alueilla. Luo-alueilla ei ole metsälaki voimassa. Metsätalouden tukia, kuten ympäristötuki tai tuki luonnonhoitohankkeelle, voidaan myöntää vain alueille, joilla metsälaki on voimassa. Mikäli kaavan merkinnot aiheuttavat kohtuutonta tulonmenetystä, saattaa kaavoittaja joutua korvausvastuuseen.

Metsäkeskus huomauttaa, että tärkeät luontokohteet, metsälain 10§:n erityisen tärkeät elinympäristöt, ovat suojeltu metsälaissa, eikä kohteita tule merkitä oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan.

Voimaloiden ja muiden rakenteiden poistamisesta sekä hankealueen voimalapaikkojen maisemoinneista vastaa hanketoimija tai senhetkinen hankkeen omistaja.

Metsäkeskus esittää, että selostuksessa mainitaan alueiden aktiivinen metsittäminen ja metsittämisen vastuutaho käytön päätyttyä.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Tukes

Tukesilla ei ole lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen (Alavieska, Kallajoki) YVA-selostuksesta (POPELY/527/2024).